

**ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ &
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

Αθήνα, 24 Μαΐου 2016

Αριθμ. Γνωμοδότησης: 140/2016

Αριθμ. Ερωτήματος: Το με αρ. πρωτ. 472/2-3-2016 Γραφείου Υφυπουργού Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Ερώτημα: Αν έχει υποκύψει σε παραγραφή η αξίωση του Μετοχικού Ταμείου Πολιτικών Υπαλλήλων (Μ.Τ.Π.Υ.) έναντι του Δημοσίου για επιστροφή κεφαλαίων που έχουν παρακρατηθεί από τις αρμόδιες Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.) κατ' εφαρμογή της υπ' αριθμ. 1016784/1299-25/0016/7-2-1997 απόφασης του Υπουργού Οικονομικών.

Γνωμοδοτών: Ο Νομικός Σύμβουλος Σπυρίδων Α. Παπαγιαννόπουλος.

1. Με την υπ' αρ. 1016784/1299-25/0016/7-2-1997 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών «Είσπραξη εσόδων υπέρ τρίτων από τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες» (Β' 120) ανατέθηκε (παρ.1) στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες η «είσπραξη των εσόδων των ειδικών δημοσίων υπηρεσιών, των Ειδικών Ταμείων των οποίων οι προϋπολογισμοί συνδημοσιεύονται με τον Κρατικό Προϋπολογισμό, των νομικών προσώπων

δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου και τρίτων που περιέχονται στον κατωτέρω πίνακα: 1... 41.Μετοχικό ταμείο Πολιτικών Υπαλλήλων (Μ.Τ.Π.Υ.¹).»

Ακολούθως (παρ. 2) ορίζεται: «2. Το ποσοστό συμμετοχής των ανωτέρω ειδικών δημοσίων υπηρεσιών, των Ειδικών Ταμείων των νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου και τρίτων στη δαπάνη για την είσπραξη των εσόδων που εισπράττονται για λογαριασμό τους από οποιαδήποτε αιτία, καθορίζεται σε 10% (δέκα τοις εκατόν). Κατ' εξαίρεση, κρατήσεις ασφαλιστικών οργανισμών από την εξόφληση μισθών και κάθε άλλης αποζημίωσης όπως και αποδιδόμενες τοκοχρεωλυτικές δόσεις για απόσβεση δανείων μισθωτών, δεν υπόκεινται σε ποσοστό συμμετοχής. τα ποσά που παρακρατούνται κατατίθενται στον ειδικό λογαριασμό που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος με την ονομασία «Δικαιώματα Βεβαίωσης και Είσπραξης Εσόδων υπέρ Τρίτων».»

ΙΣΤΟΡΙΚΟ:

2. Το Μ.Τ.Π.Υ. έλαβε για πρώτη φορά γνώση της περιγραφόμενης οφειλής ως εξής: Αμέσως μετά το με το αρ.1077959/5456/0016/17-07-2008 έγγραφο αίτημα της 16^η Διεύθυνσης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους προς την Γεν. Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (σχετ. 1) τη χορήγηση νέων Κ.Α.Ε. στο Μ.Τ.Π.Υ. σχετικά με την είσπραξη των απαιτήσεων του μέσω των Δ.Ο.Υ. Ακολούθως, οι αρμόδιες υπηρεσίες του Ταμείου προέβησαν σε αναλυτικούς ελέγχους και διασταυρώσεις στοιχείων και διαπίστωσαν ασυμφωνίες μεταξύ παρακρατηθέντων και αποδοθέντων σε αυτό ποσών από τις Δ.Ο.Υ.

Αποτέλεσμα των παραπάνω εργασιών ήταν το με αρ.44399/12-12-2008 έγγραφο του Τμήματος Ελέγχου Εισφορών και Πόρων του Μ.Τ.Π.Υ. προς την 16^η Διεύθυνση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους με το οποίο αιτήθηκε την επιστροφή των χρηματικών ποσών που εσφαλμένα παρακρατήθηκαν από τις Δ.Ο.Υ. (σχετ. 2).

¹ Το Μ.Τ.Π.Υ. είναι Ειδικό Ταμείο του Κράτους στο οποίο μετέχουν υποχρεωτικά όλοι οι πολιτικοί υπάλληλοι του Δημοσίου, έχει οικονομική αυτονομία και δεν επιβαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό, δεν αποτελεί ίδιο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, αλλά συνιστά αποκεντρωμένη υπηρεσία του Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, δυνάμει δε του άρθρου 3 του ν.4024/2011 υπάγεται στην αρμοδιότητα του ως άνω Υπουργείου και εποπτεύεται από τη Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων. (Οργανικός νόμος: Το Π.Δ. 422/1981 – Α' 114).

3. Με αφετηρία το προαναφερθέν έγγραφο αίτημα, το Ταμείο έχει προβεί μέχρι σήμερα στις ακόλουθες ενέργειες κατά χρονολογική σειρά:

3.1. Το Τμήμα Ελέγχου Εισφορών & Πόρων της Δ/σης Μετόχων - Εσόδων - Παροχών του Μ.Τ.Π.Υ. με το με αρ. 23534/10-7-2009 έγγραφό του (σχετ. 3) προς την Δ/ση Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Δ16) του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους απευθύνθηκε αρμοδίως σχετικά με τη μη παρακράτηση ποσοστού 10%, αναλυτικά για καθένα από τους νέους κωδικούς βεβαίωσης και απόδοσης των εσόδων και πόρων του Μ.Τ.Π.Υ. που εισπράττονται μέσω Δ.Ο.Υ., οι οποίοι στο μεταξύ ενεργοποιήθηκαν στο σύστημα TAXIS, με την παράκληση να ενημερωθούν όλες οι Δ.Ο.Υ.

3.2. Σε συνέχεια του προαναφερομένου εγγράφου, το ίδιο Τμήμα του Μ.Τ.Π.Υ. με το με αρ. 34417/17-9-2009 έγγραφό του (σχετ. 4) προς την Δ/ση Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Δ16) του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους ζήτησε από την εν λόγω Δ/ση ως αρμόδια **«...να δώσει εντολή στους αρμοδίους των Δ.Ο.Υ., να μας επιστρέφουν τα ποσά που παρακρατήθηκαν εσφαλμένα από τις τακτικές ασφαλιστικές εισφορές, τις πρόσθετες αμοιβές και τα δάνεια των Μετόχων καθώς και από τις καταβολές για νεοδιορισμούς ή αναγνώριση προϋπηρεσίας»**. Σε απάντηση του με αρ.πρωτ.1118933/ΕΞ/0016/14-12-2009 εγγράφου της 16^{ης} Διεύθυνσης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, το Τμήμα Ελέγχου Εισφορών & Πόρων της Δ/σης Μετόχων - Εσόδων - Παροχών του Μ.Τ.Π.Υ με το με αρ. 3361/25-1-2010 έγγραφό του (σχετ. 5) γνωστοποίησε αναλυτικά τις Δ.Ο.Υ. που προέβαιναν σε σωστή εφαρμογή της σχετικής ΑΥΟ.

3.3. Το Δ.Σ. του Μ.Τ.Π.Υ. με την με αρ. **14^η/13-04-2011** απόφασή του (Θέμα 2.11) (σχετ. 6) ενέκρινε:

α) τα αποτελέσματα των εργασιών της Ομάδας –Συνεργείου η οποία συγκροτήθηκε με την με αρ.29^η/21-07-2010 Απόφαση ΔΣ, για τον προσδιορισμό – απογραφή της απαίτησης του Ταμείου από την εσφαλμένη παρακράτηση ποσοστού 10% επί των προς αυτό αποδιδόμενων κρατήσεων

από τις Δ.Ο.Υ. για το χρονικό διάστημα από τον Ιούνιο έτους 1998 έως τον Μάιο έτους 2010

β) τα συμπεράσματα και τις προτάσεις σύμφωνα με το περιεχόμενο της εισήγησης και της επισυναπτόμενης σχετικής έκθεσης

γ) την εγγραφή της σχετικής απαίτησης του Ταμείου ύψους 25.227.341,49 € στον Ισολογισμό της 31/12/2010.

3.4. Το Τμήμα Ελέγχου Εισφορών & Πόρων της Δ/σης Μετόχων - Εσόδων - Παροχών του Μ.Τ.Π.Υ με το με αρ. 15346/26-5-2011 έγγραφό του (σχετ. 7α) και εν συνεχεία ο κ. Πρόεδρος του Δ.Σ. του Μ.Τ.Π.Υ. με το ταυτάριθμο και σε ορθή επανάληψη όμοιο έγγραφο (σχετ. 7β) προς τη Δ/ση Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Δ16) του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, αιτούνται εξώδικα την αναγνώριση - επιστροφή των κρατήσεων υπέρ Μ.Τ.Π.Υ. από τις Δ.Ο.Υ.

3.5. Το Τμήμα Παρακολούθησης Πόρων της Δ/σης Διαχείρισης Περιουσίας του Μ.Τ.Π.Υ με το με αρ. 54090/6-8-2012 έγγραφό του (σχετ. 8) προς τη Διεύθυνση Πολιτικής Εισπράξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, υπενθυμίζει την προαναφερθείσα αίτηση εξώδικης αναγνώρισης της απαίτησης του Μ.Τ.Π.Υ.

3.6. Το Τμήμα Α' της Δ/σης Πολιτικής Εισπράξεων της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών με το με αρ. ΔΠΕΙΣΑ 1005049 ΕΞ 2013/10-1-2013 έγγραφό του (σχετ. 9) διαβιβάζει σε όλες τις Δ.Ο.Υ. της χώρας το εν λόγω έγγραφο του Μ.Τ.Π.Υ. και τις καλεί «...όπως αποδώσετε το ποσό παρακράτησης στο Μ.Τ.Π.Υ. εφαρμόζοντας την αρ. 1016784/1299-25/0016/7-2-1997 Α.Υ.Ο. σύμφωνα με την οποία στις ανωτέρω περιπτώσεις δεν υφίσταται ποσοστό παρακράτησης».

3.7. Το Τμήμα Παρακολούθησης Πόρων της Δ/σης Διαχείρισης Περιουσίας του Μ.Τ.Π.Υ με το με αρ. 44845/26-04-2013 έγγραφό του (σχετ.

10α) προς τον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών, τη Δ/ση Πολιτικής Εισπράξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και κοινοποίηση στον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, **επανέρχεται στο φλέγον ζήτημα της επιστροφής των κρατήσεων υπέρ Μ.Τ.Π.Υ. από τις Δ.Ο.Υ. λόγω εσφαλμένης παρακράτησης ποσοστού 10% τακτικών εσόδων του Ταμείου και αιτείται την άμεση καταβολή των οφειλομένων ποσών.**

Το εν λόγω έγγραφο διαβιβάστηκε με το με αρ. 645/08-05-2013 έγγραφο (σχετ. 10β) της Δ/ντριας του γραφείου του Αναπληρωτή Υπουργού στη Δ/ση Μισθολογίου (Δ22), στη Δ/ντρια Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης και στο γραφείο του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων.

3.8. Ο κ. Πρόεδρος του Δ.Σ. του Μ.Τ.Π.Υ. με το με αρ. 253/05-11-2013 έγγραφό του (σχετ. 11) προς τη Γεν. Δ/ντρια Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών **ενημερώνει για τις ενέργειες που έχουν γίνει εκ μέρους του Ταμείου προκειμένου να επιστραφούν τα αχρεωστήτως παρακρατηθέντα ποσά από τις Δ.Ο.Υ.,** ενώ είχε προηγηθεί και προφορική ενημέρωση του αιτήματος μετά από απευθείας συνάντηση των δύο μερών.

3.9. Ομοίως, ο κ. Πρόεδρος του Δ.Σ. του Μ.Τ.Π.Υ. με το με αρ. 233/25-2-2014 έγγραφό του (σχετ. 12) προς τον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών κο Χρήστο Σταϊκούρα, **επανέρχεται στο σχετικό αίτημα τη παρακράτησης του 10% από τις Δ.Ο.Υ.**

3.10. Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. του Μ.Τ.Π.Υ. με τα με αρ. 56/06-05-2015 (σχετ. 13α) και 63/25-05-2015 έγγραφά του (σχετ. 13β) προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, τη Δ/ση Εισπράξεων Δημοσίων Εσόδων του Γ.Λ.Κ., τη Γενική Δ/ντρια Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών, τον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών και κοινοποίηση στον Αναπληρωτή Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης **επανέρχεται στο εν λόγω θέμα και μεταξύ άλλων ενημερώνει ότι η απαίτηση του Μ.Τ.Π.Υ. ύψους 25.157.886,84 € είναι, δυνάμει της 14^{ης}/13-4-2011 απόφασης του ΔΣ του Μ.Τ.Π.Υ., βεβαία και εκκαθαρισμένη.**

4. Ο Υπουργός Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης με το με αρ.Δ6/Α/ Φ1/οικ.47196/ 2345/ 22-10-2015 προς τις Γενικές Διευθύνσεις Δημοσιονομικής Πολιτικής και ΠΥ και Θησαυροφυλακίου και Δημοσίου Λογιστικού του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους ζητά να εξεταστεί η δυνατότητα καταβολής 10.000.000,00 ευρώ στο Ταμείο ως έναντι ποσό της συνολικής του απαίτησης, προκειμένου να καταβάλει κανονικά τα μερίσματα μηνός Νοεμβρίου τρέχοντος έτους. Σε απάντηση, η Γενική Διεύθυνση Θησαυροφυλακίου και Δημοσίου Λογιστικού του ΓΛΚ με το υπ' αρ. 2/68349/ΔΛΔ/26-10-2015 έγγραφό της δηλώνει αναρμοδιότητα, εκφράζει όμως περαιτέρω την άποψη ότι «...Για την επίλυση του θέματος μετά από συνεργασία της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων εσόδων και της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών, αρχικά να αναγνωριστεί το ποσό της απαίτησης του Μ.Τ.Π.Υ. από τις Δ.Ο.Υ. και στη συνέχεια να εξεταστεί ο τρόπος απόδοσής του».

5. Εξάλλου οι περί παραγραφής διατάξεις που ισχύουν για τις απαιτήσεις του Ταμείου είναι καταρχήν τα άρθρα 1 και 44 παρ. 3 του ν.δ. 496/1974 «Λογιστικό Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου»(Α'204) :

«Άρθρον 1.

1. *Η διοικήσεις των εσόδων, εξόδων και κεφαλαίων ως και το Λογιστικόν των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, διέπονται υπό των διατάξεων του παρόντος.*

2. *Εις τας διατάξεις του παρόντος υπάγεται και πάσα Δημοσία Υπηρεσία μη οργανωμένη εις ίδιον Νομικόν Πρόσωπον Δημοσίου Δικαίου, αλλά λειτουργούσα εν αποκεντρώσει από του Δημοσίου Προϋπολογισμού υπό ιδίαν διοικήσιν».*

Άρθρο 44 παρ. 3

«3. Χρέη προς το ν.π. εκ παρακρατηθέντων ή δια λογαριασμών τούτου εισπραχθέντων φόρων, τελών και δικαιωμάτων, παραγράφονται μετά δέκα έτη από της λήξεως του οικονομικού έτους εντός του οποίου εβεβαιώθησαν».

Σημειωτέον δε ότι το άρθρο 72 παρ. 3 και 4 του Π.Δ. 422/1981 (Α' 114) αναφέρει ότι: «3. Το Μ.Τ.Π.Υ. απολαύει γενικώς απασών των ατελειών και προνομίων ως αυτό τούτο το Δημόσιον, ήτοι δικαστικών, διοικητικών, οικονομικών, συγκοινωνίας, ανταποκρίσεως...4. **Δια τας μεταξύ αυτού και του Δημοσίου απαιτήσεις και δοσοληψίας δεν χωρούσιν αι ειδικαί υπέρ του Δημοσίου βραχυχρόνιοι παραγραφαί**».

6. Στο ν.2362/1995 «περί Δημοσίου Λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις» (Α'247):

« Άρθρο 86 Παραγραφή απαιτήσεων του Δημοσίου

1. Καμία χρηματική απαίτηση του Δημοσίου δεν υπόκειται σε παραγραφή πριν να βεβαιωθεί πράγματι προς είσπραξη ως δημόσιο έσοδο στην αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία ή το αρμόδιο Τελωνείο (βεβαίωση εν στενή έννοια). Ο κανόνας αυτός δεν αλλοιώνεται από την τυχόν βραδεία τοιαύτη βεβαίωση».

7. Στο ν.4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης-εποπτείας (Οδηγ. 2011/85) ΔΗΜΟΣΙΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ κλπ» αναφέρονται τα εξής:

«Άρθρο 136

Παραγραφή απαιτήσεων του Δημοσίου

1. Χρηματική απαίτηση του Δημοσίου δεν παραγράφεται πριν να βεβαιωθεί πράγματι προς είσπραξη ως δημόσιο έσοδο στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. ή το αρμόδιο Τελωνείο (βεβαίωση με στενή έννοια), με την επιφύλαξη των διατάξεων περί επιβολής φόρων και λοιπών δημοσίων εσόδων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013, Α' 170). Η ρύθμιση αυτή παραμένει σε ισχύ και στην περίπτωση που καθυστερεί η βεβαίωση με στενή έννοια».

«Άρθρο 140

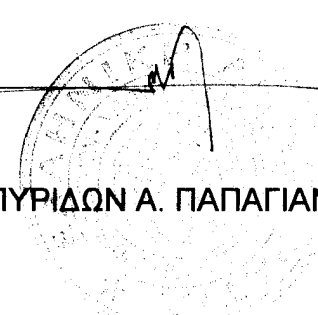
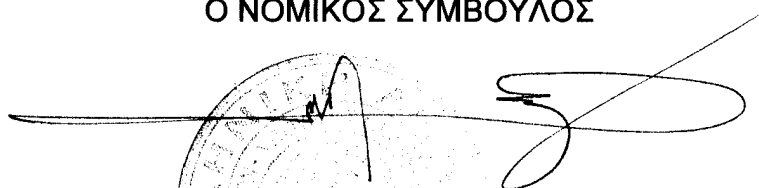
Παραγραφή απαιτήσεων κατά του Δημοσίου

1...2. Η κατά του Δημοσίου απαίτηση προς επιστροφή αχρεωστήτως ή παρά το νόμο καταβληθέντος σ' αυτό χρηματικού ποσού παραγράφεται μετά τρία (3) έτη από την καταβολή... **Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου**

εφαρμόζονται και επί ποσών που εισπράττονται από το Δημόσιο για λογαριασμό τρίτων».

8. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι οι απαιτήσεις που έχουν γεννηθεί υπέρ του Μ.Τ.Π.Υ. και εισπραχθεί αντ' αυτού από τα ταμειακά όργανα του Δημοσίου παραγράφονται μετά πάροδο δέκα ετών από της βεβαίωσης - με στενή έννοια - αυτών από οποιοδήποτε προς τούτο αρμόδιο όργανο. Αν δεν έχει γίνει τέτοια βεβαίωση η παραγραφή δεν αρχίζει. Περαιτέρω, και με την παρ. 2 του άρθρου 140 του ν.4270/2014 (Νέος Κώδικας Δημοσίου Λογιστικού) η παραγραφή των ποσών που εισπράττονται από το Δημόσιο για λογαριασμό τρίτων έγινε τριετής από της γενομένης (προς το Δημόσιο) καταβολής, πλην όμως η διάταξη αυτή δεν έχει ισχύ έναντι του Ταμείου, εφόσον στον οργανικό του νόμο ρητά ορίζεται ότι για τις απαιτήσεις και δοσοληψίες μεταξύ του Ταμείου και του Δημοσίου δεν ισχύουν οι υπέρ του Δημοσίου ειδικές βραχυχρόνιες παραγραφές. Ενόψει τούτου έχω τη γνώμη ότι δεν υπήρξε βάσει των δεδομένων που σχημάτισαν το πραγματικό του ερωτήματος και αναφέρονται στη σκέψη 3 της παρούσης καμία με στενή έννοια βεβαίωση και ως εκ τούτου δεν άρχισε να τρέχει ο χρόνος παραγραφής, εν πάση δε περιπτώσει αυτός είναι δεκαετής από της με στενή έννοια βεβαίωσης. Εξυπακούεται ότι ο χρόνος γέννησης εκάστης απαίτησης (2008 έως 2010) είναι νομικά αδιάφορος για την έναρξη της παραγραφής.

Ο ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ Α. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ